

*0: TK

*1: 2026-2027

*2: 2

*3: Word

*4: 2e vergadering

*5: woensdag 16 september 2026

*6: 10:15 uur

Voorzitter: Van Campen

Aanwezig zijn 149 leden der Kamer, te weten:

El Abassi, Abdi, Van Ark, Armut, Van Asten, Van Baarle, Bamenga, Becker, Beckerman, De Beer, Belhirsch, Van den Berg, Biekman, Bikker, Bikkers, Al Biyati, Boelsma-Hoekstra, Bolhuis, Bontenbal, Boomsma, Boon, Martin Bosma, El Boujdaini, Brekelmans, Van Brenk, Tijs van den Brink, Bromet, Bühler, Bushoff, Van Campen, Ceder, Ceulemans, Claassen, Clemminck, Coenradie, Dassen, Dekker, Tony van Dijck, Heera Dijk, Jimmy Dijk, Diederik van Dijk, Emiel van Dijk, Inge van Dijk, Dobbe, Van Duijvenvoorde, Eedmans, Van Eijk, Ellian, Ergin, Faber, Flach, Goudzwaard, Graus, Grinwis, Peter de Groot, Hamstra, Heutink, Den Hollander, Hoogeveen, De Hoop, Van Houwelingen, Ten Hove, Huidekooper, Huizenga, Jagtenberg, Chris Jansen, Jumelet, Kathmann, Keijzer, Kisteman, Klaver, Klos, Koorevaar, Kops, De Kort, Köse, Kostić, Kröger, Krul, Lammers, Van Lanschot, Van der Lee, Van Leijen, Lohman, Van der Maas, Maeijer, Maes, Markuszower, Martens-America, Mathlouti, Van Meetelen, Van Meijeren, Meulenkamp, Mohandis, Moinat, Mooiman, Moorman, Edgar Mulder, Müller, Mutluer, Nanninga, Neijenhuis, Nobel, Van Oosterhout, Oosterhuis, Oualhadj, Ouwehand, Paternotte, Patijn, Paulusma, Piri, Van der Plas, Podt, Poortman, Prickaertz, Raijer, Rajkowski, Rooderkerk, De Roon, Russcher, Schenk, Schilder, Schoonis, Schutz, Sneller, Steen, Stoffer, Stöteler, Straatman, Struijs, Stultiens, Synhaeve, Teunissen, Tjimstra, Tseggai, Vellinga-Beemsterboer, Verkuijlen, Vermeer, Vervuurt, Vliegthart, Vlottes, Vondeling, Wendel, Van der Werf, Westerveld, Wiersma, Wilders, Zalinyan en Zwinkels,

Bestandsnaam:

Auteur:

en de heer Aartsen, minister van Werk en Participatie, mevrouw Aerdt, staatssecretaris Digitale Economie en Soevereiniteit, de heer De Bat, staatssecretaris van Klimaat en Groene Groei, mevrouw Bertram, staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat, mevrouw Boekholt-O'Sullivan, minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, de heer Boswijk, staatssecretaris van Defensie, de heer Van den Brink, minister van Asiel en Migratie, viceminister-president, mevrouw Van Bruggen, staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, de heer Van der Burg, staatssecretaris Koninkrijksrelaties en Slagvaardige Overheid, de heer Eerenberg, staatssecretaris van Financiën, de heer Erkens, staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, de heer Van Essen, minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, de heer Heerma, minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de heer Heinen, minister van Financiën, mevrouw Herbert, minister van Economische Zaken en Klimaat, mevrouw Hermans, minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, de heer Jetten, minister-president, minister van Algemene Zaken, de heer Karremans, minister van Infrastructuur en Waterstaat, mevrouw Letschert, minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, mevrouw Palmen-Schlangen, staatssecretaris Herstel Toeslagen, de heer Sjoerdsma, minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, mevrouw Sterk, minister van Langdurige Zorg, Jeugd en Sport, mevrouw Tielen, staatssecretaris Onderwijs en Emancipatie, mevrouw Van Veldhoven-van der Meer, minister van Klimaat en Groene Groei, de heer Vijlbrief, minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de heer Van Weel, minister van Justitie en Veiligheid, en mevrouw Yeşilgöz-Zegerius, minister van Defensie, viceminister-president.

De **voorzitter**:

Ik open de vergadering. Wilt u uw plaatsen innemen? Dat geldt zowel voor leden van de Kamer als voor de leden van het kabinet.

Algemene Politieke Beschouwingen

Aan de orde zijn **de Algemene Politieke Beschouwingen**.

De voorzitter:

Aan de orde zijn de Algemene Politieke Beschouwingen. Ik heet de minister-president, de ministers en de staatssecretarissen in vak K van harte welkom, net als alle Kamerleden, de mensen op de publieke tribune en iedereen die dit debat op een andere wijze volgt. Tegen de mensen op de publieke tribune zou ik het volgende willen zeggen. Een bijzonder woord van welkom en fijn dat er u bent om dit belangrijke debat bij te wonen. Ik hecht er alleen wel aan om u erop te wijzen dat geluiden van instemming of afkeuring echt niet zijn toegestaan. Daar wordt ook gelijk op gehandeld, dus doe dat niet. Volg het debat aandachtig. Als het u even te veel wordt, staat er op de begane grond vast een kopje koffie voor u klaar. We maken er met elkaar twee mooie dagen van.

Ik deel mede dat de minister van Buitenlandse Zaken vandaag en morgen niet aanwezig is in verband met verplichtingen in het buitenland. De staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zal iets verlaat zijn.

Vandaag staat in het teken van de inbreng van de kant van de Kamer. Die staat te popelen, zie ik al. Morgen zal de minister-president antwoorden geven op de gestelde vragen. We starten zoals gebruikelijk met de grootste oppositiefractie. Ik geef daarom dadelijk het woord aan de heer Klaver, die zal spreken namens de fractie van PRO, maar ik zie nu de heer Wilders.

De heer Wilders (PVV):

Ik heb een informatieverzoek als punt van orde. Er stond gisteren in de NRC een stuk met de titel "Wat stond er in de begroting van Eelco Heinen die tot een kabinetscrisis leidde?" Daarin wordt eigenlijk uitgebreid uit de conceptbegroting van de minister van Financiën geciteerd, ook over de punten waar wij het vandaag over willen hebben. Het is de begroting die hij op 25 augustus aan zijn collega's in het kabinet aanbood en waarna het gedoe is ontstaan wat we allemaal in de krant hebben kunnen lezen. Omdat de krant 'm heeft, wil ik 'm ook graag hebben, om de collega's erover te kunnen bevragen. Mijn informatieverzoek is dus of wij binnen een halfuur dat conceptstuk van het kabinet, die conceptbegroting van de heer Heinen, kunnen krijgen.

De **voorzitter**:

Dank u wel. U doet een informatieverzoek. Dat is een grondwettelijk recht. Het kabinet zit er vrij volledig bij, dus ik stel voor dat u wat betreft het informeren van de Kamer gaat bezien op welke wijze er tegemoet kan worden gekomen aan het verzoek van de heer Wilders. Hij wijst erop: binnen een halfuur.

Het woord is aan de heer Klaver. Hij spreekt namens de fractie van PRO. Ik stel voor om interrupties niet te maximeren, maar wel in drieën en kort en bondig, alstublieft. Het woord is aan de heer Klaver.

Het woord voert het lid Klaver.

De heer **Wilders** (PVV):

Niet voor u.

Voorzitter, een punt van orde. We hebben net een antwoord gekregen van de minister-president op mijn verzoek om die stukken, die waarschijnlijk door het kabinet of door iemand in de omgeving daarvan zijn gelekt naar de NRC, die conceptbegroting Financiën, te krijgen. Het kabinet weigert dat, dus ik zou dat voorstel in stemming willen brengen in de Kamer.

De **voorzitter**:

De heer Wilders doet een ordevoorstel om het kabinet te verzoeken, bij meerderheid, om stukken alsnog openbaar te maken. Ik wil graag horen hoe u daarover denkt.

De heer **Markuszower** (Groep Markuszower):

Ik vind sowieso dat stukken openbaar moeten zijn. Als ze ze kunnen lekken, kunnen ze ze ook naar de Kamer sturen. Van harte steun dus voor het verzoek.

De heer **Vermeer** (BBB):

Steun.

De heer **Jimmy Dijk** (SP):

Steun.

De heer **Paternotte** (D66):

Voorzitter. Er is één Miljoenennota, waar we het hier over hebben. Dat lijkt me het belangrijkste stuk. Dat ligt er, en laten we daarover verder debatteren. Geen steun.

Mevrouw **Bikker** (ChristenUnie):

Voorzitter. Dat stukken wel bij de krant liggen en niet hier in de Kamer, is de omgekeerde wereld. Dus steun.

De heer **Dekker** (FVD):

Ook van mijn kant steun, voorzitter.

De heer **Brekelmans** (VVD):

Voorzitter. Volgens mij zijn er ontzettend veel stukken en bijlagen gedeeld. We moeten echt oppassen dat we conceptstukken gaan delen die nog door ambtenaren werden gebruikt, iets wat niet finaal is. Ik zou dus zeggen: geen steun; alle stukken die we nodig hebben voor het debat zijn gedeeld.

Mevrouw **Teunissen** (PvdD):

Voor openbaarheid, dus steun.

De heer **Eerdmans** (JA21):

Voorzitter. Normaal zeg je: dit zijn stukken waar je nog over wilt onderhandelen, waar je mee aan de slag wil. In dit geval zeg ik "steun", omdat ze al in de NRC hebben gestaan en wij ook geen enkele illusie willen hebben dat wij hier iets geheim zouden willen houden. Dus graag openbaar maken.

De heer **Bontenbal** (CDA):

Voorzitter. Als we de weg opgaan dat allerlei tussenvarianten, tussenstukken, naar de Kamer getrokken worden, dan kan er in de toekomst nooit meer een normale onderhandeling plaatsvinden. Daarom geen steun.

De heer **Struijs** (50PLUS):

Ja, ze zijn gelect. En: openbaarheid van het debat. Dus steun.

De heer **Dassen** (Volt):

Steun, voorzitter.

De heer **Stoffer** (SGP):

Voorzitter. Je komt hiermee op een heel lastig punt, want welk stuk kun je dan nog vertrouwelijk behandelen? Dus wat mij betreft zou de oproep aan het kabinet zijn: doe het wel, maak stukken op een gegeven moment gewoon openbaar. Maar het verzoek steunen we niet. Het moet wel door het kabinet naar buiten zijn gebracht. Conceptstukken ... Het houdt dan op een gegeven moment ook wel ergens op. Maar ik vind het wel superlelijk dat dit gewoon wordt gelect. Dus wie dat ook gedaan heeft, waar het ook vandaan komt ... Zo bouw je geen vertrouwen op in dit land.

De heer **Klaver** (PRO):

Voorzitter. Dit zou eigenlijk helemaal niet op straat moeten liggen. Dit maakt het eigenlijk onmogelijk om met elkaar samen te werken. Maar hier is niet de heer Wilders de aanstichter van. Het kabinet heeft het zelf gedaan, want dit is gelect. Daarom steun ik op dit punt wel het verzoek. Dit soort zaken moeten echt, echt niet naar buiten komen. Maar het kabinet is daar zelf verantwoordelijk voor.

De heer **Van Baarle** (DENK):

Voorzitter. Dit gaat over artikel 68 van de Grondwet, dus steun.

De **voorzitter**:

Het ordevoorstel van de heer Wilders is aangenomen met 77 stemmen. Ik schors de vergadering voor een kort ogenblik. Daarna gaan we luisteren naar de bijdrage van de heer Paternotte.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

De **voorzitter**:

Ik heropen de vergadering. Ik verzoek u uw plaatsen in te nemen. Het woord is aan de heer Paternotte voor zijn inbreng namens D66 in eerste termijn. Gaat uw gang.

Het woord voert het lid Paternotte.

De beraadslaging wordt geschorst.

De vergadering wordt van 14.36 uur tot 15.20 uur geschorst.

Mededelingen

Mededelingen

De **voorzitter**:

Ik heropen de vergadering.

De **voorzitter**:

Dan is het woord aan mevrouw Van der Plas voor haar verzoek.

Mevrouw **Van der Plas** (BBB):

Voorzitter, dank u wel. Mooi om te zien trouwens dat de publieke tribune zo vol zit met belangstellenden voor dit debat. Dat is altijd goed om te zien.

Ik sta hier om een debat aan te vragen over de algemene maatregel van bestuur over dierwaardige veehouderij, die afgelopen week naar de Kamer is gestuurd. Ik wil daar zo spoedig mogelijk een debat over.

De **voorzitter**:

Ik kijk of u daar een meerderheid voor heeft.

Mevrouw **Podt** (D66):

Voorzitter. Een belangrijk onderwerp, zeker ook om over te discussiëren. Het punt is alleen wel dat we in de commissie al hebben afgesproken dat hier een heel stappenproces achter zit, dus dat we een rondetafel, een commissiedebat en een

schriftelijke ronde gaan doen. Laten we dat alsjeblieft gaan doen, want dan kunnen we goed geïnformeerd dat debat volgen. Dus geen steun hiervoor.

Mevrouw **Ouwehand** (PvdD):

Voorzitter. Het wordt een spannende herfst voor de dieren. Gaan we wel of niet naar een echt dierwaardige veehouderij? Mogen koeien naar buiten? Krijgen varkens modderpoelen? De Kamer heeft ook nog een initiatiefwetsvoorstel dat daarover gaat. Ik zou dus willen zeggen: laten we dit zorgvuldig en fundamenteel doen, met technische briefings en rondetafelgesprekken, en dan in samenhang kijken of het wetsvoorstel van de Partij voor de Dieren nou een beter idee is of de AMvB van het kabinet.

De **voorzitter**:

Ik concludeer: geen steun.

De heer **Graus** (PVV):

Ik vind het een beetje raar, want ik wil het debat wél steunen. Ik wil er wél over kunnen debatteren, ook over het niet eens zijn, maar ik wil wel volgen wat de Kamer al eerder heeft afgesproken, dus dat er inderdaad technische briefings en een rondetafel volgen. Dus steun voor het debat, maar wel nadien. Mogelijk kan de Kamer ook helpen om dit vlug te laten plaatsvinden.

Mevrouw **Bromet** (PRO):

Voorzitter. Eerst zorgvuldigheid, dus een goede verdieping van de Kamer. Geen steun voor dit debat.

Mevrouw **Den Hollander** (VVD):

Voorzitter. Wat er is gezegd: geen steun.

De heer **Diederik van Dijk** (SGP):

Wel steun.

De heer **Koorevaar** (CDA):

Geen steun.

Mevrouw **Beckerman** (SP):

Voorzitter. We wachten al heel lang op voorstellen voor een dierwaardige veehouderij. In die logica zou je zo snel mogelijk een debat willen. Tegelijkertijd zie ik de complexiteit. Er liggen nu eigenlijk twee voorstellen. Ik zou daar de tijd voor willen nemen. Ik geef dus op dit moment geen steun aan mevrouw Van der Plas, omdat er al een pad is afgesproken en er nu ook een tweede voorstel ligt.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):

Dank u wel, voorzitter. Met de plannen van dit kabinet zijn er straks helemaal geen koeien meer in de wei, of in ieder geval aanzienlijk minder. Ik denk dus dat het goed is om dit verzoek te steunen. Mevrouw Van der Plas vertelt zelf altijd op deze plek wat er allemaal aanstaande is de komende tijd, dus ik neem aan dat zij dat weet. Laten we dat pad combineren en daarna het debat houden dat mevrouw Van der Plas voorstelt.

De heer **Dekker** (FVD):

Steun voor het debat, voorzitter.

De heer **Claassen** (Groep Markuszower):

Steun voor de koeien.

De **voorzitter**:

U heeft geen meerderheid.

Mevrouw **Van der Plas** (BBB):

Wel 30 leden?

De **voorzitter**:

Ja, wel 30 leden. We zetten hem op de lijst. Dat is het verzoek, denk ik? Ja.

Het woord is aan het lid Kostić.

Kamerlid **Kostić** (PvdD):

Voorzitter. De bescherming van schone lucht, schoon water en gezondheid is voor

iedereen belangrijk. In Brussel worden nu belangrijke besluiten genomen. De Kamer dreigt buitenspel te worden gezet, omdat de besluitvorming misschien wel deze maand plaatsvindt, maar de Kamer dan niet aan zet is. De Milieuraad is pas over twee weken. Dan zijn we te laat. Er is ook een motie aangenomen hier in de Kamer, die zegt dat de Kamer moet worden betrokken en dat er een besluitmoment moet komen. Daarom is het verzoek om naar aanleiding van een informele Milieuraad volgende week een tweeminutendebat in te plannen met de staatssecretaris van IenW, zodat de Kamer in staat wordt gesteld om iets te zeggen over de besluitvorming in Europa met betrekking tot de Milieumnibus.

De **voorzitter**:

Het verzoek dat ik in stemming breng, is "zo spoedig mogelijk", aangezien dat is opgegeven, dus niet per se "volgende week".

Kamerlid **Kostić** (PvdD):

Ja, prima.

De **voorzitter**:

Ik wijs er ook op dat het een informele bijeenkomst betreft die al heeft plaatsgevonden, op 23 en 24 juli. Ik kijk of er steun is voor het voorstel van lid Kostić.

De heer **Chris Jansen** (PVV):

Voorzitter. Een informele bijeenkomst van bijna twee maanden geleden: ik zie de spoed niet. Geen steun.

Mevrouw **Zalinyan** (PRO):

Steun.

De heer **Klos** (D66):

Steun.

De heer **Heutink** (Groep Markuszower):

Voorzitter. Een tweeminutendebat over een Milieuraad die nog gaat komen: daar

kan ik wel in komen. Maar om nu een tweeminutendebat te gaan voeren over een gesprek dat al is geweest, slaat natuurlijk helemaal nergens op. Dus daarom geen steun.

De heer **Krul** (CDA):

Een tweeminutendebat op korte termijn inplannen is prima. Steun.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):

Ja, maar dat is het voorstel niet, voorzitter. Het is "met spoed". Dat kan ik niet steunen. Ik zie daar de aanleiding niet voor.

Mevrouw **Van der Plas** (BBB):

Voorzitter. Geen steun. Er is geen enkele haast hiermee.

De heer **Grinwis** (ChristenUnie):

Voorzitter, wel steun voor het op korte termijn inplannen hiervan.

De **voorzitter**:

Er is geen meerderheid om het met urgentie te doen. O, meneer Ergin nog.

De heer **Ergin** (DENK):

Steun.

De **voorzitter**:

Er is geen meerderheid. Hij staat wel op de lijst, alleen de timing ervan niet. Hij komt vanzelf op het weekschema.

Het woord is aan de heer El Abassi voor zijn verzoek namens DENK, aangezien het verzoek van mevrouw Ten Hove en het eerste voorstel van de heer El Abassi zijn komen te vervallen. Gaat uw gang.

De heer **El Abassi** (DENK):

Dank, voorzitter. De 51-jarige Alfredo Goeloe kwam in Rotterdam om het leven kort nadat hij door meerdere agenten tegen de grond was gedrukt. Op beelden is te

zien hoe hij om hulp schreeuwt en aangeeft dat hij diabetes heeft. Onterecht werd hij verdacht van fietsendiefstal. Nu moeten zijn zwangere vrouw en ongeboren kind verder zonder hem. Gemiddeld overlijden jaarlijks ongeveer zeven mensen na gebruik van geweld door de politie. Daarom verzoek ik om een debat met de minister van Justitie en Veiligheid over de proportionaliteit van politiegeweld en sterftegevallen tijdens of na politieoptreden.

De **voorzitter**:

Ik kijk of u daar een meerderheid voor heeft.

De heer **Mathlouti** (D66):

Voorzitter. Volgens mij is het heel afschuwelijk wat er in Rotterdam is gebeurd. Ik ben me daar persoonlijk echt kapot van geschrokken. Maar ik denk dat we de Rijksrecherche de ruimte moeten geven om het onafhankelijke onderzoek af te ronden. Pas daarna komt het naar de Kamer, dus voor nu geen steun.

Mevrouw **Van der Plas** (BBB):

Voorzitter. Allereerst wil ik de nabestaanden sterkte wensen, want het is een afschuwelijke zaak. Ik zou het debat wel willen steunen, maar ik vind wel dat het onderzoek afgerond moet zijn voordat we het debat voeren. Dit is namelijk echt veel te voorbarig. Ik denk dat niemand daarbij geholpen is. Ik zie de heer El Abassi al nee schudden. Als hij zegt dat hij dat niet wil, geef ik geen steun aan dit debat. Ik zou wel graag alvast een brief van de minister van Justitie willen met de feiten en de zaken die nu al bekend zijn, om de Kamer in ieder geval alvast te informeren.

De **voorzitter**:

Dat informatieverzoek geleiden we door naar het kabinet.

Mevrouw **Martens-America** (VVD):

Voorzitter. Ik sluit me aan bij de woorden van de heer Mathlouti. Geen steun.

Mevrouw **Straatman** (CDA):

Voorzitter. We moeten dit zorgvuldig en op basis van feiten doen. Wij wachten dus ook het onderzoek af. Voor nu geen steun.

Mevrouw **Mutluer** (PRO):

Dit incident is gewoon te heftig. Wij gaan het verzoek steunen. Ik wil er wel bij zeggen dat ik behoefte heb aan wat informatie vanuit de minister, dus steun voor het verzoek van mevrouw Van der Plas voor een brief. Maar we moeten het hier wel over hebben, in de breedste zin van het woord.

Mevrouw **Faber** (PVV):

Geen steun. Laten we eerst het onderzoek afwachten.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):

Voorzitter. Er is iemand overleden. Dat is altijd een reden om erbij stil te staan, maar hier moeten we echt eerst weten wat er allemaal precies is gebeurd, voordat we erover kunnen debatteren. Geen steun.

De heer **Ceder** (ChristenUnie):

Voorzitter. Dit is een verschrikkelijke situatie. Zoals gebruikelijk wachten we het onderzoek af. Zo geef je ook ruimte aan de politie om haar werk te kunnen doen. Om het nu te politiseren, terwijl de feiten ons nog niet helemaal bekend zijn, doet niemand goed. Vanwege de heftigheid vanuit de maatschappij steun ik wel het verzoek om een briefje, om in ieder geval aan te geven wat er nu bekend is qua aard en qua feiten.

De heer **Claassen** (Groep Markuszower):

Geen briefje; een brief is prima. Geen steun voor het debat.

De **voorzitter**:

U heeft geen meerderheid. Dank u wel.

De heer **El Abassi** (DENK):

Mag ik heel kort?

De **voorzitter**:

Nee. Alleen als u er een dertigledendebat van wil maken, maar daar heeft u ook onvoldoende steun voor.

Het woord is aan de heer Grinwis voor zijn verzoek namens de ChristenUnie. Gaat uw gang.

De heer **Grinwis** (ChristenUnie):

Voorzitter, dank u wel. Afgelopen zaterdag protesteerde de minister van Klimaat en Groene Groei tegen haar eigen beleid door mee te lopen met de Klimaatmars. Maandag kwam het PBL met de Klimaat- en Energieverkenning, waarin opnieuw de conclusie was: de gestelde doelen raken verder en verder uit zicht. Gisteren kwam het kabinet met de Klimaat- en Energienota en een verantwoording over het tekortschietende energie- en klimaatbeleid. Voorzitter, we moeten praten. Daarom mijn verzoek om een plenair debat met de minister en staatssecretaris van Klimaat en Groene Groei.

De heer **Heutink** (Groep Markuszower):

Nederland heeft al veel te veel verstikkend en onbetaalbaar klimaatbeleid, maar wat mij betreft is het eerste en beste moment dat we het daarover kunnen hebben bij de begroting van Klimaat en Groene Groei, dus geen steun voor dit verzoek.

Mevrouw **Van Oosterhout** (PRO):

Voorzitter. Dit was de somberste KEV ooit. Voor het derde jaar op rij daalt de uitstoot niet. Het is dus heel belangrijk dat we hier zo snel mogelijk over in gesprek gaan. Steun.

Kamerlid **Kostić** (PvdD):

Volgens mij heeft iedereen deze zomer de klimaatcrisis gevoeld. Het is hoog tijd voor een goed klimaatdebat, dus van harte steun.

De heer **Klos** (D66):

Voorzitter. We moeten aan de slag, dus van harte steun.

De heer **Jumelet** (CDA):

Voorzitter. Op 30 september is er een commissiedebat. Geen steun.

Mevrouw **Beckerman** (SP):
Steun.

Mevrouw **Müller** (VVD):
Ik sluit me aan bij het CDA.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Als je praat over een modellenwerkelijkheid die onze economie sloopt en uiteindelijk leidt tot minder banen, dan heb je het hierover. Steun voor dit verzoek. Het is de hoogste tijd om dat te ontmantelen.

De heer **Goudzwaard** (JA21):
Steun, voorzitter.

De heer **Diederik van Dijk** (SGP):
De heer Grinwis kennende is hij behendig genoeg om dit bij het begrotingsdebat te betrekken, dus bij dezen is hij daartoe aangemoedigd.

De heer **Kops** (PVV):
Het kan bij de begroting. Geen steun.

De heer **Vermeer** (BBB):
Steun.

De **voorzitter**:
U heeft geen meerderheid, meneer Grinwis.

Dan geef ik het woord aan mevrouw Westerveld namens PRO, want mevrouw Rooderkerk ziet af van haar verzoek.

Mevrouw **Westerveld** (PRO):
Dank u wel, voorzitter. Ik had een tijdje geleden al een debat aangevraagd over de kritiek van de Raad van State. Dat debat had een meerderheid, maar is vervallen.

Vandaar dat ik opnieuw het debat aanvraag. We willen dat graag doen met de staatssecretaris die gaat over de toeslagen.

De **voorzitter**:

Ik kijk of u daar een meerderheid voor heeft.

De heer **Ergin** (DENK):

Vorige week ging het over de datakluis en wat mij betreft moeten we het zo snel mogelijk hierover hebben, dus nogmaals steun.

Mevrouw **Van Eijk** (VVD):

Geen steun. Dit kan bij het commissiedebat op 14 oktober.

Mevrouw **Inge van Dijk** (CDA):

Ik wil het hier heel graag over een paar weken in het commissiedebat over hebben.

Kamerlid **Kostić** (PvdD):

Steun.

De heer **Vlottes** (PVV):

De snelste manier is om dit in het commissiedebat op 14 oktober te bespreken.

Geen steun.

De heer **Mathlouti** (D66):

Dit kan bij het commissiedebat. Geen steun.

De heer **Dekker** (FVD):

Steun voor het debat.

Mevrouw **Beckerman** (SP):

Steun.

De heer **Goudzwaard** (JA21):

14 oktober is het commissiedebat, dus geen steun.

De heer **Heutink** (Groep Markuszower):
Steun.

De heer **Vermeer** (BBB):
Steun.

De **voorzitter**:
U heeft geen meerderheid.

Het woord is aan mevrouw Teunissen, in de persoon van het lid Kostić, namens de Partij voor de Dieren.

Kamerlid **Kostić** (PvdD):
Dank, voorzitter. Heel veel mensen zijn zich gisteren kapot geschrokken, omdat we hebben gezien dat het treinverkeer in een groot deel van Nederland is platgelegd door sabotage. Experts spreken zelfs van een terreurdaad. Er wordt in de media veel gespeculeerd over wie hierachter zou zitten. Het is daarom belangrijk dat we duidelijkheid krijgen over wat hier precies is gebeurd. Daarom wil ik een debat met de minister van Justitie en de staatssecretaris van Infrastructuur, dat we voeren zodra het onderzoek is afgerond.

De **voorzitter**:
Ik kijk of u daar een meerderheid voor heeft.

De heer **Heutink** (Groep Markuszower):
Natuurlijk steunen wij een debat hierover, maar u zult wel begrijpen dat wij dan ook spoorbezettingen door Extinction Rebellion als zodanig gaan behandelen in dit debat.

Mevrouw **Van Brenk** (50PLUS):
Steun. Zodra het mogelijk is, ontvangen wij hier ook heel graag een brief over.

Mevrouw **Keijzer** (Lid Keijzer):
Ik vind het zo ongeloofelijk hypocriet dit. Ik heb het lid Kostić hier nog nooit zien

staan nadat Extinction Rebellion het openbaar vervoer platlegt. Geen steun voor dit verzoek op dit moment; ik wil eerst weten wat er hier gebeurd is en door wie, en daarna gaan we graag in debat over alles wat er in dit land gebeurt dat infrastructuur platlegt.

Mevrouw **Beckerman** (SP):

Voor ons maakt het niet uit door wie het gedaan is, maar alleen dat het gedaan is en dat er zo snel mogelijk maatregelen worden genomen. Daarom lijkt het me heel logisch om een debat hierover te houden, zodat we herhaling kunnen voorkomen. Dat staat er los van dat de politie en anderen uiteraard hun eigen deel moeten doen. Steun voor het debat.

Mevrouw **Mutluer** (PRO):

Ook wij steunen dit verzoek tot onderzoek en daarna zo snel mogelijk het debat.

De heer **El Abassi** (DENK):

Voorzitter. Volgens mij is het juist hypocriet als je bij een actie van Extinction Rebellion wel hier naar voren rent en een debat aanvraagt, en dat nu niet doet of niet steunt. Steun voor het verzoek.

Mevrouw **Faber** (PVV):

Geen steun. Ik wil eerst onderzoek zien.

Mevrouw **Martens-America** (VVD):

Ik wil eerst graag een brief met een aantal feiten, en daarna kijken we of er een debat nodig is.

De **voorzitter**:

Dat informatieverzoek geleiden we door.

De heer **Krul** (CDA):

Daar sluit ik mij bij aan.

De heer **Mathlouti** (D66):

Wel steun, maar pas nadat er duidelijkheid is.

De heer **Goudzwaard** (JA21):

Eerst onderzoek en dan zeker steun voor dit verzoek.

Mevrouw **Van der Plas** (BBB):

Nu geen steun voor dit debat. Ik wil inderdaad eerst alle feiten op tafel: wie dit hebben gedaan en hoe dit heeft kunnen gebeuren. Als we die feiten hebben, kan ik bepalen of ik wel of geen steun geef aan een plenair debat. Misschien kan lid Kostić daarna nog een keer een verzoek doen. Op dit moment is er te weinig bekend over wat er gebeurd is, dus geen steun.

De **voorzitter**:

Dat is geen meerderheid.

Kamerlid **Kostić** (PvdD):

Dan wil ik graag een dertigledendebat.

De **voorzitter**:

Ja, het dertigledendebat zetten we op de lijst. Daarmee zijn we aan het einde gekomen van de regeling van werkzaamheden.

Ik schors heel kort en dan gaan we verder met de Algemene Politieke Beschouwingen.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

Algemene Politieke Beschouwingen

Aan de orde is de voortzetting van **de Algemene Politieke Beschouwingen**.

De **voorzitter**:

Ik heropen de vergadering en verzoek de leden van de Kamer en van het kabinet om hun plaatsen in te nemen. Aan de orde is de voortzetting van de Algemene

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

Politieke Beschouwingen, de eerste termijn van de zijde van de Kamer. Mag ik stilte in de zaal?

Ik geef het woord aan de heer Wilders voor zijn eerste termijn namens de PVV.

Het woord voert het lid Wilders.

Het woord voert het lid Brekelmans.

De heer **Klaver** (PRO):

Voordat ik mijn interruptie plaats, heb ik even een punt van orde. De stukken van het kabinet zijn ontvangen, waarvoor veel dank. Zojuist heb ik een reconstructie gelezen in Trouw over hoe het allemaal rondom box 3 zou zijn gelopen. Er wordt daarbij ook geciteerd uit berichten van de minister van Financiën. Het hoeft echt niet nu op stel en sprong, maar ik zou graag vóór morgenochtend een brief willen hebben van het kabinet. Ik doel dan op een feitenrelaas, waarin staat hoe dit allemaal is gelopen. Hebben we te maken met een minister van Financiën die rogue gaat of is het kabinetsbeleid dat hier wordt gevoerd? Voor aanvang van het debat zouden we daar graag een reflectie op willen.

De **voorzitter**:

Dat is een informatieverzoek. Dat hoef ik niet door te geleiden, want ze zitten er al.

Het woord voert het lid Brekelmans.

De heer **Markuszower** (Groep Markuszower):

Voorzitter, meer een vraag aan u of aan de vergadering. Ik heb een punt van orde, maar misschien kunt u het wel doorgeleiden, want het is een informatieverzoek. Wat is er namelijk aan de hand? We vergaderen vandaag over de Miljoenennota en daar horen ook koopkrachtcijfers bij. Iedereen weet dat heel veel Nederlanders worden gepakt en dan met name de werkenden. De heer Brekelmans probeerde nog een lans voor deze mensen te breken, maar dat lukt dus niet met deze begroting. Maar wat blijkt nu? De Rabobank heeft berekend dat die koopkrachtcijfers nog veel erger uitpakken. De CPB-cijfers zijn achterhaald. We

vergaderen vandaag en morgen dus eigenlijk over cijfers waarvan alle economen in Nederland zeggen: die kloppen niet; het is veel erger. Ik zou daarom willen vragen, anders misschien met een punt van orde, of het kabinet morgen, voordat de termijn van de minister-president begint, een reactie kan geven op die cijfers en met een doorrekening kan komen. Dan weten we hoe hard Nederlanders worden gepakt. Dan weten we ook als Kamer wat we eventueel nog bij kunnen sturen om het allemaal wat beter te maken.

De **voorzitter**:

U doet dit in de termijn van de heer Brekelmans. Het mag allemaal.

Informatieverzoeken geleiden we door naar het kabinet. Bij dezen! We gaan zien op welke wijze daaraan wordt voldaan. Maar we moeten weer een beetje vaart gaan maken met het debat. Het aantal interrupties is niet gemaximeerd en ik vind het ook belangrijk dat het debat zorgvuldig wordt gevoerd, maar er wordt door enkele fracties wel heel ruim gebruik van gemaakt. Dus ik zou het debat weer voort willen zetten, zodat we ook op een enigszins fatsoenlijke tijd met elkaar álle fracties de aandacht kunnen geven die zij verdienen.

De heer **Klaver** (PRO):

Even over het vorige punt van orde. Het is prima dat u het doorgeleid, maar ik wil hier gezegd hebben dat er wat mij betreft morgen helemaal niet op gereageerd hoeft te worden. Ik zou de heer Markuszower willen uitnodigen om mee te doen aan de Algemene Financiële Beschouwingen. Dan kunnen we alle koopkrachtcijfers van de verschillende instituten naast elkaar leggen en daar een uitstekend debat over hebben.

Het woord voert het lid Brekelmans.

De vergadering wordt van 18.56 uur tot 19.03 uur geschorst.

De **voorzitter**:

Ik heropen de vergadering. Wilt u uw plaatsen innemen? Ik nodig, als hij zover is, meneer Eerdmans uit voor zijn bijdrage in de eerste termijn namens JA21. Ik verzoek om stilte in de zaal. Het woord is aan meneer Eerdmans.

Aan ongecorrigeerde verslagen kan geen enkel recht worden ontleend.
Uit ongecorrigeerde verslagen mag niet letterlijk worden geciteerd.

Het woord voert het lid Eerdmans.

De **voorzitter**:

Ik heropen de vergadering. Ik verzoek u uw plaatsen in te nemen en nodig de heer Bontenbal uit voor zijn bijdrage in de eerste termijn namens het CDA. Meneer Bontenbal, ik weet zeker dat het in één keer volstroomt als u hier eenmaal staat. Interrupties kosten vanaf nu een rondje na afloop van de stemmingen morgen. Het woord is aan de heer Bontenbal en ik verzoek om stilte in de zaal. Meneer Wilders.

Het woord voert het lid Bontenbal.

Het woord voert het lid Dekker.

Het woord voert het lid Van Baarle.

Het woord voert het lid Stoffer.

Het woord voert het lid Teunissen.

Het woord voert het lid Bikker.

Het woord voert het lid Jimmy Dijk.

Het woord voert het lid Vermeer.

Het woord voert het lid Struijs.

Het woord voert het lid Dassen.

Het woord voert het lid Markuszower.

Het woord voert het lid Keijzer.

De beraadslaging wordt geschorst.

Sluiting 1.28 uur.